

§ 12-miljøgodkendelse af svineproduktion

Stevns Kommune
Postboks 83
4660 Store Heddinge

www.stevns.dk

Teknik & Miljø

Hovedgaden 46
4652 Hårlev

Telefon: +45 56 57 57 57
Fax: +45 56 57 57 59

E-mail: teknil@stevns.dk

Åbningstider

Mandag-tirsdag: 9:30-15:00
Onsdag: Lukket
Torsdag: 9:30-17:30
Fredag: 9:30-12:00

Stendyssegaard Dyssevej 2, 4673 Rødvig

Godkendelsen træder i kraft den 30. juni 2008.

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 2 år.

Hvis godkendelsen ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del, som ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Godkendelsen skal revurderes mindst hvert 10. år, jf. § 17 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug. Første revurdering skal dog foretages inden 8 år, eller inden juni 2016.

Med denne godkendelse følger 8 års retsbeskyttelse, som ophører den 9. juni 2016. Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i § 40 i lov om miljøgodkendelse.

Dato
19. maj 2008

Journal nr.
07/4335

Kvalitet
AnnLun

Resume

Torben Lorenzen har søgt miljøgodkendelse til at udvide svineproduktionen på Stendyssegaard. Produktionen har hidtil været 700 søer, 350 polte og 16.888 smågrise 7-30 kg (269 dyreenheder). Den ønskes udvidet til 1.200 søer, 600 polte og 35.410 smågrise 7,2-30 kg (499 dyreenheder). Det er hensigten at etablere en moderne husdyrproduktion, som i høj grad tager hensyn til miljø og landskab.

Foruden den nuværende stald skal opføres to nye staldbygninger på samlet 5500 kvm.

Virksomheden ligger mere end 250 meter fra nærmeste nabo og mere end 600 meter fra samlet bebyggelse. Lugtkrav i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone og sommerhusområder er overholdt. Der er i godkendelsen stillet vilkår om, at virksomheden skal sætte ind med yderligere lugtbegrænsende tiltag, såfremt der mod forventning skulle opstå væsentlige lugtgener. Transport til og fra ejendommen vurderes ikke at blive et problem, da antallet af transporter ikke forøges væsentligt.

Der er ingen kvælstoffølsomme naturtyper inden for en radius af 1 kilometer fra staldene.

Virksomheden har 31 hektar udbringningsareal i et område med følsomt drikkevand. For at undgå forøget udvaskning af nitrat er der stillet vilkår om, at 15 pct. af dette areal dyrkes med efterafgrøder eller græs.

Stevns Kommune vurderer, at når vilkårene i godkendelsen overholdes, kan den ansøgte produktion drives uden væsentlige gener for naboer og uden væsentlig påvirkning af grundvand, vandmiljø og natur.

Afgørelse

Stevns Kommune giver miljøgodkendelse til den ansøgte svineproduktion på Dysevej 2. Godkendelsen omfatter stald med gødningsanlæg samt udbringningsarealerne for husdyrgødningen.

Afgørelsen er truffet i medfør af § 12 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug.

Vilkår

Generelt

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med oplysningerne i ansøgningen og vilkårene i godkendelsen.

Dyreholdet

2. Godkendelsen omfatter en produktion på højst 1.200 søer, 600 polte og 35.410 smågrise (7,2-30 kilo) svarende til 499 dyreenheder om året. Inden for dette produktionsniveau tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal dyreenheder ikke overskrides. Ind- og afgangsvægten for smågrise må variere fra 6-9 kg og fra 30-36 kg.

3. Godkendelsen omfatter stalde med 1200 stipladser til søer, 300 stipladser for polte og 5470 stipladser for smågrise.
4. Der skal tilstræbes en god staldhygiejne, hvor stierne holdes tørre og stalde og fodringsanlæg holdes rene.
5. Overbrusningsanlægget i smågrisestalden skal jævnligt efterses og vedligeholdes. Der skal føres logbog over overbrusningsanlægget. Logbogen skal opdateres inden for én uge fra driftsforstyrrelse, og opbevares mindst 5 år.

Opbevaring af husdyrgødning

6. Gylletankene skal forsynes med fast overdækning.

Håndtering af gylle

7. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, så spild undgås.

Transport

8. Transport af gylle på offentlig vej skal foregå med lastvogn.
9. Transport af foder og grise til og fra ejendommen skal fortrinsvis foregå hverdage mellem klokken 5 og 16.

Ammoniak

10. Der skal installeres kemisk luftvasker i den nye drægtighedsstald.
11. Virksomheden skal dokumentere, at luftvaskeren virker optimalt. Dokumentation kan være i form af datalogning af pH eller fakturaer for indkøbt svovlsyre. Der skal føres logbog over luftvaskeren. Logbogen skal opdateres inden for én uge fra driftsforstyrrelse, og opbevares mindst 5 år.

Lugt

12. Opstår der væsentlige lugtgener fra staldene, kan kommunen give påbud om, at der gennemføres et projekt til at afhjælpe generne.
13. Ventilationsanlæg og afkast skal rengøres regelmæssigt og mindst en gang årligt.
14. Der skal føres logbog over ventilationsanlægget. Logbogen skal indeholde audio/visuel kontrol af anlægget samt journal for uheld og driftsforstyrrelser. Logbogen skal opdateres inden for én uge fra driftsforstyrrelse, og opbevares mindst 5 år.

Lys

15. Stærk udendørs belysning skal placeres og indstilles, så det ikke generer omgivelserne.

Støj

16. Virksomhedens støjbidrag målt på opholdsarealer ved nabobeboelse må ikke overskride følgende værdier:

Mandag-fredag	klokken 07-18	55 dB(A)
Lørdag	klokken 07-14	55 dB(A)
Lørdag	klokken 14-18	45 dB(A)
Søn- og helligdage	klokken 07-18	45 dB(A)
Alle dage	klokken 18-22	45 dB(A)
Alle dage	klokken 22-07	40 dB(A)

Spidsværdierne af støjniveauet må om natten klokken 22-07 ikke overstige 55 dB(A) på opholdsarealer ved nabobeboelse.

Om nødvendigt skal virksomheden for egen regning dokumentere, at støjvilkårene overholdes.

Støv

17. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Skadedyr

18. Der skal gennemføres effektiv fluebekæmpelse efter retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium. Hvis der opstår væsentlige fluegener for naboer, kan kommunen kræve, at der udarbejdes en handlingsplan for fluebekæmpelse.
19. Foder skal opbevares således, at der ikke opstår risiko for tilhold af rotter.

Affald

20. Affald fra virksomheden skal opsamles, opbevares og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
21. Døde dyr skal opbevares i lukket container med køling eller på befæstet plads under kadaverkappe.

Udbringningsarealer

22. 31 hektar ved Edegård nord for Rødvig skal dyrkes med mindst 15 pct. efterafgrøde eller græs.
23. Der skal foreligge skriftlige aftaler for forpagtede arealer og for gylleaftaler.
24. Ændringer i udbringningsarealerne skal forinden anmeldes til kommunen.

Landskabsinteresser

25. Der skal etableres et 10-meter bredt bælte af afskærmende beplantning nord for stalden. Plantebæltet skal gå fra Dyssevej til gyllebeholderne ved Spangsbæk. Det skal sikres, at der ikke bliver plantet inden for 100-meter beskyttelseslinjen for fortidsmindet (jættestuen) på Højgaard.
26. De nye stalde skal opføres i samme stil, med samme vægfarve, taghældning og tagfarve som den eksisterende stald.

Uheld

27. Uheld med risiko for forurening skal anmeldes til alarmcentralen på telefon

112, og efterfølgende skal kommunen underrettes.

28. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvordan der skal reageres ved uheld med risiko for forurening.

Beredskabsplanen skal indeholde:

- Procedurer til at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse forurening.
- Oplysning om personer og myndigheder, der skal alarmeres ved uheld.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløb, dræn og vandløb.
- Opgørelse af materiel på bedriften, som kan anvendes til at afhjælpe, inddæmme eller opsamle forurening.

Miljørapport

29. Der udarbejdes en årlig miljørapport, som dokumenterer, at vilkår 2 (produktion) og vilkår 24 (udbringningsarealer) overholdes. Rapporten sendes til kommunen. Første gang senest 31. marts 2009.

Virksomhedens ophør

30. Når dyreholdet ophører, skal virksomheden foretage oprydning i et sådan omfang, at forureningsfare undgås. Gyllebeholdere, fortank og gyllekanaler tømmes for gylle. Produktionsudstyr og råvarer, der kan udgøre en miljømæssig risiko, skal fjernes.

Offentliggørelse og klagevejledning

Miljøgodkendelsen offentliggøres i Stevnsbladet den 30. juni 2008.

Godkendelsen træder i kraft ved offentliggørelsen.

Følgende er klageberettigede:

- Ansøger
- Naboer
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Landsdækkende og lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål.

Eventuel klage skal være skriftlig. Klagen stiles til Miljøklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, men sendes til Stevns Kommune, Hovedgaden 46, 4652 Hårlev, e-mail: teknil@stevns.dk. Klagen skal være modtaget af kommunen senest den 21. juli 2008 inden for normal arbejdstid. Vi videresender klagen til Miljøklagenævnet.

Klage over godkendelsen har *ikke* opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet. Virksomheden kan således udnytte godkendelsen – på eget ansvar – mens en klage er under behandling. Miljøklagenævnet kan dog godt ændre eller ophæve en påklaget godkendelse, selv om den eventuelt er udnyttet før klagefristens udløb.

Vi underretter virksomheden, såfremt vi modtager klager.

Ønsker du at få sagen afgjort ved domstolene, skal du starte retssagen inden 6 måneder efter at afgørelsen er offentliggjort.

Venlig hilsen

Benjamin Nielsen
biolog

Direkte telefon: 56 57 51 55
E-mail: bennie@stevns.dk

Kopi til

- Torben Lorenzen, Dyssevej 2, 4673 Rødvig Stendyssegaard@mail.dk (ansøger)
- Patriotisk Selskab, Ørbækvej 276, 5220 Odense SØ shn@patriotisk.dk
- Sundhedsstyrelsen, Islands Brygge 67, 2300 København S sjl@sst.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 2188, 1017 København K fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V ae@aeraadet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- By- og landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø blst@blst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø dn@dn.dk
- DN Stevns, Inge Ambus, Cypresvej 15, 4600 Køge stevns@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V dof@dof.dk , stevns@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1307 København K dbotf@mail.tele.dk
- Friluftsrådet v/ Erik Trøigaard, Rengegade 30 A, 4660 Store Heddinge erik@troigaard.dk
- Det Økologiske Råd v/ Hans Nielsen hans@ecocouncil.dk
- Miljøcenter Roskilde, Ny Østergade 7-11, 4000 Roskilde post@ros.mim.dk

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

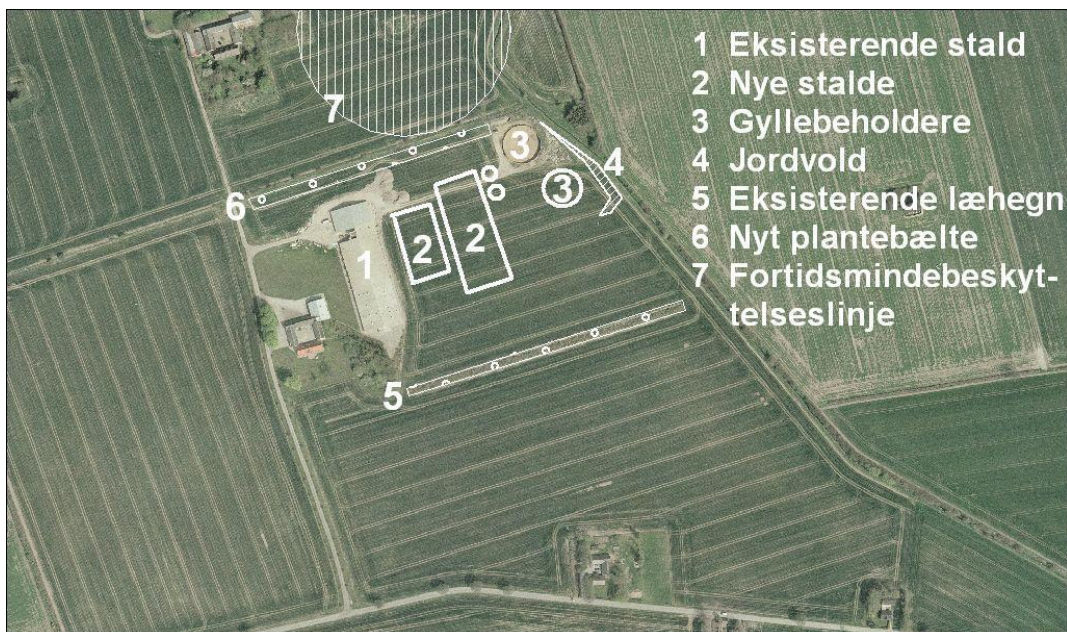
Stevns Kommune har modtaget ansøgning om § 12-miljøgodkendelse den 31. august 2007.

Produktion

Den nuværende produktion består af 700 søer, 350 polte og 16.888 smågrise 7-30 kg (269 dyreenheder). Produktionen ønskes udvidet til 1.200 søer, 600 polte og 35.410 smågrise 7,2-30 kg (499 dyreenheder).

Den ansøgte produktion modsvarer stalde med 1200 stipladser til søer, 300 stipladser for polte og 5470 stipladser for smågrise. Rent fysisk indrettes staldene med lidt flere stipladser, for at give plads til vask og rengøring af stipladser efter hvert hold grise. Nemlig 1330 stipladser til søer, 420 stipladser for polte og 5760 stipladser for smågrise.

Vilkår nr. 1, 2 og 29 skal sikre, at produktionen ikke overskrides.

Figur 1: Situationsplan

Virksomhedens beliggenhed

Den nuværende stald bibeholdes. Der skal opføres to nye staldbygninger på samlet 5500 kvm (Figur 1).

Staldene ligger mere end 250 m fra nærmeste nabo og mere end 600 m fra nærmeste samlede bebyggelse (Lund By).

Afstandskrav i forhold til § 8 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug er overholdt. Der er således ikke grundlag for skærpede krav eller dispensationer på grund af beliggenheden.

Stalde

Staldene indrettes med staldsystemer med lavest mulig ammoniakfordampning, hvilket betragtes som 'bedste tilgængelige teknik' (BAT).

Eksisterende stald:

Der anvendes delvist spaltegulv (BAT-byggeblad 106.04-52) i dele af poltestierne.

Der anvendes delvist spaltegulv (BAT-byggeblad 106.02-51) i de nye farestier.

Ny klimastald:

Der anvendes delvist spaltegulv til smågrise (BAT-byggeblad 106.03-52.)

Ny drægtighedsstald:

Indrettes til løsgående søer med delvist spalte gulv. Staldsystemet er reference staldsystem med lavest mulige ammoniakafdampning.

Der vil desuden blive praktiseret godt staldmanagement med høj hygiejne standard til at sikre, at stierne holdes rene og tørre. Erfaringsmæssigt véd man, at god staldhygiejne mindsker lugtgener.

Der installeres overbrusningsanlæg i klimastalden (vilkår 5). Dette medvirker til at binde støv og styre grisenes gødningsadfærd. Især i sommerhalvåret kan overbrusning være med til at opretholde en god hygiejne og mindske lugtgener.

Energi- og vandforbrug

Tabel 1: Energi- og vandforbrug		
Årligt forbrug	Før	Efter
Elforbrug	380.470 kWh	573.470 kWh
Fyringsolie	30.100 l	64.900 l
Disel	9.875 l	9.875 l
Vandforbrug	9.900 kbm.	12.380 kbm.

Ventilationsanlægget påtænkes at styres via multistep med frekvensstyring, hvorved der opnås høj energi effektivitet.

Der påtænkes at anvende drikkenipler, som vandbesparende foranstaltning.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Ejendommen råder over to gylletanke på hver 4000 kbm. samt fortanke og gyllekanaler på i alt 1000 kbm. Gyllebeholderne overdækkes med teltdug, således at de ikke modtager regnvand. Opbevaringskapaciteten kan beregnes til 9,5 måneder (Tabel 2).

Mere end 90 pct. af gyllen pumpes gennem rørledninger til buffertank, som er placeret centralt i forhold til størstedelen af udbringningsarealerne. Fra buffertanken udbringes gyllen med selvkørende udlægger. Denne praksis sikrer, at gyllen kan udbringes på de mest optimale tidspunkter i forhold til miljøet og samtidig med mindst mulig gene for naboer.

Der er etableret en jordvold langs vandløbet øst for gyllebeholderne. Volden sikrer, at der er mulighed for at opsamle gylle, hvis der sker spild eller uheld. På den måde er vandløbet sikret mod forurening med gylle.

	Produktion kbm.	Kapacitet kbm.	Kapacitet mdr.
Gylleproduktion incl. regnvand	11.205		
Regnvand 0,4 kbm. pr. 4 kbm gylle	1.120		
Gylleproduktion excl. regnvand	10.085		
2 gylletanke		8.000	9,5
Fortanke		1.000	
Gylletanke og fortanke		9.000	10,7

Stevns kommune vurderer, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Vilkår 6 om fast overdækning af gyllebeholderne sikrer, at opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig. Vilkår 7 sikrer mod spild af gylle i forbindelse med håndtering og udbringning.

Transport

Transporter til og fra ejendommen er planlagt til at foregå på hverdage i dagtimerne inden for almindelig arbejdstid. Dog kan der være behov for at udlevere smågrise tidligt om morgenen. Da det meste gylle pumpes ud til markerne gennem rørledninger, er der mindre behov for at køre med gylle på vejene. Der bliver behov for cirka 45 læs gylle til udbringningsarealer ved Rødvig. Med de nuværende arealer er der ikke behov for at transportere gylle gennem Lund By. Hvis der senere anmeldes arealer, der måtte kræve transport gennem Lund By, kan der stilles vilkår hertil. Det samlede antal transportere til og fra ejendommen forventes at blive det samme som ved den nuværende produktion (Tabel 3).

Stevns Kommune vurderer, at vilkår 8 og 9 sikrer, at transportere ikke giver unødige gener for beboere i Lund by.

Transport	Last	Antal	klokken
Lastbil	Foder	2 X ugentlig	8-16
	Døde dyr	1 X ugentlig	8-16
	Fyringsolie	1 X månedlig	8-16
	Smågrise	1 X ugentlig	5-16
	Gylle	45 læs forår	8-20
Traktor	Søer	1 X ugentlig	8-16

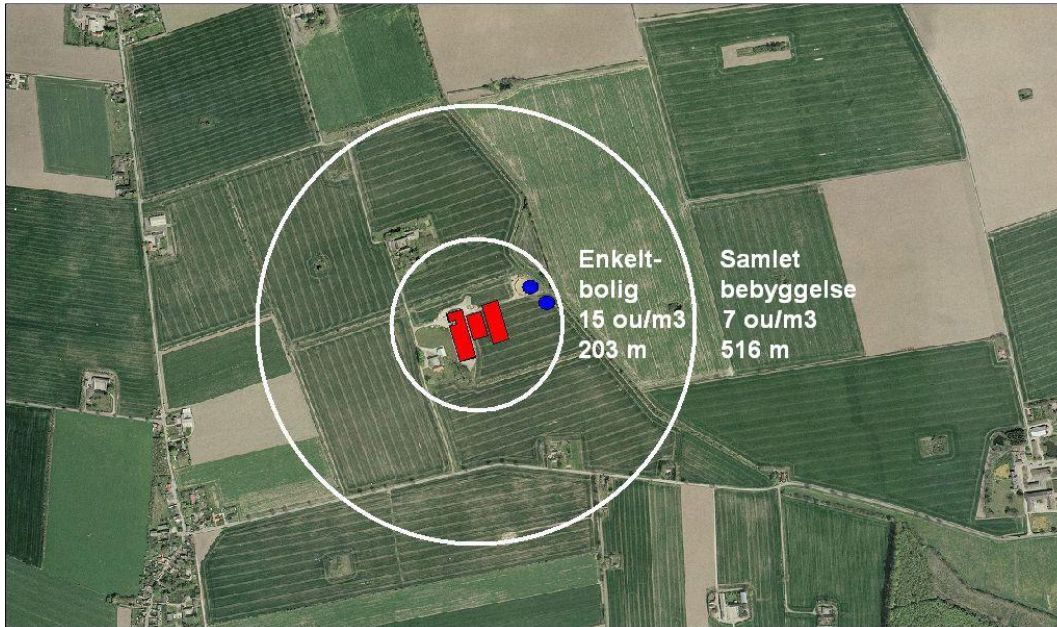
Ammoniak

Kravet om 15 pct. reduktion af ammoniakfordampning i forhold til bedste staldsystem er opfyldt ved (1) at installere kemisk luftrensere i drægtighedsstalden, (2) gennem anvendelse af delvist spaltegulv (BAT) og (3) ved overdækning af gyllebeholdere.

Den kemiske luftrensere installeres jf. beskrivelsen i BAT byggeblad nr. 106.04-58. Teknologien er anerkendt af Miljøstyrelsen som virkemiddel.

Der er ingen ammoniakfølsomme naturtyper i nærheden af staldene. Nærmeste naturområde er strandengene ved Højstrup Feriekoloni. Stevns Kommune vurderer, at den ansøgte svineproduktion på Stendyssegaard ikke vil få betydning for strandengene, da der ikke er tale om en kvælstoffølsom naturtype, og da engene desuden ligger mere end 1 kilometer sydøst for Stendyssegaard.

Vilkår 10 og 11 skal være med til at sikre, at ammoniakfordampningen lever op til 15-pct. reduktionskravet.

Figur 2: Lugtgrænser

Lugt

De beregnede genegrænser i forhold til enkeltbolig og samlet bebyggelse er overholdt (Figur 2). Vi vurderer på dette grundlag, at der ikke vil blive væsentlige lugtgener for beboerne i området.

Dog fastsætter vi vilkår 12 om, at såfremt der skulle opstå væsentlige lugtproblemer fra staldene, kan kommunen give påbud om, at der gennemføres et projekt til at afhjælpe generne.

Vilkår 12,13,14 er med til at forebygge, at der opstår lugtproblemer.

Lys

Der er almindelig facadelys og lyskilder. Lyskilder lyser i en vinkel mod jorden, så de ikke virker generende i forhold til naboer. På de nye staldbygninger vil der ikke blive projektører, som lyser permanent ud i landskabet.

Det vurderes, at vilkår 15 sikrer naboer mod lysgener.

Støj

Ventilationsanlæg, indblæsning af foder og grisehyl i forbindelse med udlevering af smågrise er de væsentligste støjkilder. Da staldanlægget er placeret i stor afstand fra naboer, vurderes støj ikke at blive et problem.

Vilkår 16 forpligtiger virksomheden til at overholde gældende støjkrav for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Støv

Virksomheden er gennem vilkår 17 forpligtet til at undgå støvgener uden for ejendommens eget areal.

Skadedyr

Ejendommen arealer holdes ryddede, og foder opbevares sådan, at der ikke opstår risiko for tilhold af rotter. Til forebyggende rottebekæmpelse opsættes giftkasser omkring bygningerne og ved foderoplaget efter aftale med Mortalin. I forbindelse med husdyrproduktionen kan der være mange fluer. Ansøger anvender biologisk bekæmpelse, og forventer at fortsætte med dette. Stevns Kommune vurderer, at vilkår 18 og 19 er tilstrækkelig til at sikre naboer mod gener fra fluer og rotter.

Affald

Fast affald håndteres via aftale ordning med Marius Pedersen, som har opstillet 400-liters containere til brug for småt brændbart affald som pap og papir. Lysstofrør afleveres hos elektriker. Blyakkumulatorer afleveres til mekaniker. Plast og spildolie afleveres til modtagestation. Kanyler samles og afleveres på apoteket.

Sprøjtning af afgrøderne foretages af Højstrup Gods. Sprøjttemidlerne opbevares i aflåst rum med afløb til fortank og dermed opsamling til gyllebeholder.

I sprøjtesæsonen køres sprøjttemidlerne til Højstrup Gods, hvor al påfyldning og vask foregår. Emballage og rester sørger Højstrup Gods for at bortskaffe på forsvarlig vis. Spildolie opbevares på Højstrup Gods.

I samarbejde med DAKA er der etableret en plads med nedgravet kølecontainer til opbevaring af døde dyr. Containeren er dimensioneret til opbevaring af både søer og smågrise. Samarbejdet er en forsøgsordning, hvor både producent og DAKA håber på at finde en god og hygiejnisk måde at opbevare døde dyr på. I den nuværende staldbygning findes en mindre opsamlingscontainer, hvor døde dyr placeres kortvarig, inden de bliver flyttet over i den store kølecontainer til afhentning af DAKA.

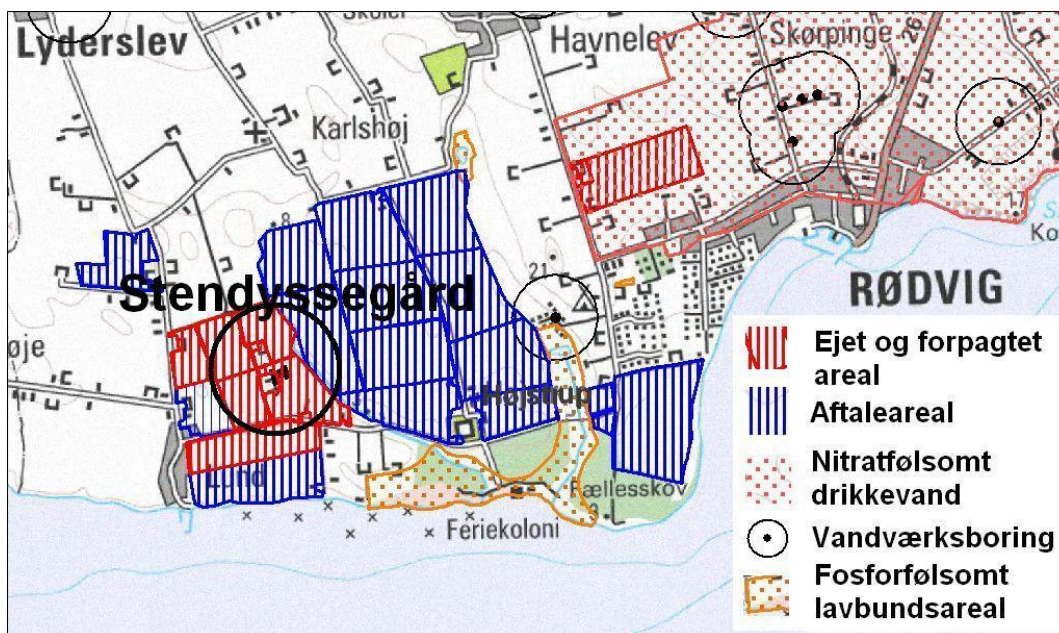
Vilkår 20 og 21 sikrer, at affald opbevares og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt, og at der ikke opstår uhygiejniske forhold i forbindelse med opbevaring af døde dyr.

Udbringningsarealer

31 hektar ved Edegård nord for Rødvig ligger i et nitratfølsomt drikkevandesområde, hvor udvaskningen ikke må øges. FarmN-beregning viser, at dette krav er opfyldt, når 15 pct. af arealet hvert år dyrkes med efterafgrøder eller græs (Tabel 4).

Engen øst for Højstrup, med vandløbet 'Havnelevrenden', er §3-beskyttet og samtidig fosforfølsomt lavbundsareal (Figur 3). Nogle af udbringningsarealerne støder op til dette engareal. Der må ikke spredes husdyrgødning i selve engen.

Stevns Kommune vurderer, at vilkår 22, 23, 24, 29 er tilstrækkelige til at sikre, at udbringning af husdyrgødning sker i overensstemmelse med godt landmandskab og uden risiko for forurening af vandmiljø og grundvand.

Figur 3: Udbringningsarealer

	Sædskifte	Husdyrgødning DE/ha	Efterafgrøde pct. af areal	Udvaskning kg N/ha
Planteavl	S2	0	0	26,2
Nudrift	S2	1,0	10	26,7
Ansøgt	S2	1,4	15	26,7

Landskabsinteresser

For at gøre staldene mindre synlige i landskabet er der stillet vilkår 25 om, at der skal etableres et afskærmende plantebælte nord for stalden. Der er i forvejen plantet et læhegn mod syd. Gyllebeholderne er placeret i en lavning i terrænet, så de bliver mindre synlige i landskabet. Desuden er stillet vilkår 26 om, at de nye stalde skal opføres i samme stil som den eksisterende stald, således at byggeriet kan fremtræde ensartet og harmonisk i landskabet.

Det er kommunens vurdering, at der på denne måde er udvist passende hensyn til landskabet.

Driftsforstyrrelser og uheld

Uheld kan omfatte brud på eller overløb fra gyllebeholdere. Hvis slangen på gyllepumpen springer, vil gyllen løbe ud på jorden og videre ned på marken. For at imødegå forurening er der etableret en lavning med jordvold, hvorfra det er muligt at samle gyllen op.

Vilkår 7, 27,28,30 har til formål at imødegå større miljøuheld.

Bedst tilgængelig teknik (BAT)

Den daglige drift af virksomheden skal foregå under hensyn til bestemmelserne om renere teknologi. I det omfang det er muligt skal virksomheden bestræbe sig på at spare på ressourcerne, frembringe mindst muligt affald og i øvrigt mindske forurening og gener i forhold til omgivelserne.

Der er planlagt følgende BAT-teknik og andre tiltag for at minimere ammoniakfordampning, lugtgener, energi- og vandforbrug:

- Nye staldanlæg vil blive indrettet med delvist spaltegulv med lille ammoniakafdampning.
- Der vil blive praktiseret godt staldmanagement med høj hygiejne-standard for at sikre rene og tørre stier, hvilket mindsker ammoniakfordampning og lugt.
- Der bliver etableret overbrusningsanlæg i klimastalden.
- Der etableres teltoverdækning på gyllebeholderne, hvilket mindsker ammoniakfordampning.
- Ventilationsanlægget påtænkes at styres via multistep med frekvensstyring for at mindske energiforbruget.
- Der påtænkes at anvende drikkenipler til at spare på vandet.

Anvendelse af husdyrgødning på markerne efter Husdyrgødningsbekendtgørelsen og Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække betragtes også som BAT-teknik (jf. BREF-notat for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion). Bestemmelserne har til formål at mindske lugtgener, ammoniakfordampning og nitratudvaskning fra gødningen. Blandt andet er der krav om udbringning af husdyrgødning i vækstsæson, nedbringning af gylle inden for 6 timer på ubevoksede arealer, forbud mod bredspredning af gylle, obligatorisk gødningsplan og krav om hvor meget husdyrgødning, der må anvendes pr. hektar.

Stevns Kommune vurderer, at anvendelsen af husdyrgødning efter de to ovenstående bekendtgørelser lever op til BAT, og således er tilstrækkelige til at mindske forurening og gener i forhold til omgivelserne.

Alternative muligheder

Ved at fortsætte med den nuværende drift (0-scenariet) vil der ikke blive gennemført ændringer i husdyrproduktionen eller markdriften. Derved vil virkningen på naboer og miljø være uændret. Men et 0-scenarie vil også betyde, at produktionen ikke vil følge med tiden og udviklingen inden for branchen, og at det derfor med tiden vil blive vanskeligt at holde en fornuftig økonomi på bedriften.

Derfor har Torben Lorenzen planlagt at udvide produktionen af smågrise. Det er hensigten at etablere en moderne husdyrproduktion, som i videst muligt omfang tager hensyn til naboer, miljø og landskab.

Samlet vurdering

Stevns Kommune vurderer, at når vilkårene i godkendelsen overholdes, kan den ansøgte produktion drives uden væsentlige gener for naboer og uden væsentlig påvirkning af grundvand, vandmiljø og natur.

Udtalelser

Ansøgningen om miljøgodkendelse har været annonceret i Stevnsbladet den 8. oktober 2007, og der er sendt brev til de nærmeste naboer.

Vi har modtaget bemærkninger fra Lund Bylaug og Kerstin Gardner, Højstrupvej 19 og Danmarks Naturfredningsforening.

Lund Bylaug har følgende ønsker til at imødegå følgevirkninger i det lokale samfund:

1. At transport ikke foretages gennem Lund By, men kun ad omkringliggende landeveje.
Ad. Projektet giver ikke væsentlig flere transporter end der er ved den nuværende produktion. Med de nuværende udspretningsarealer er der ikke behov for at transportere gylle gennem Lund By. Hvis der senere anmeldes arealer, der måtte kræve transport gennem Lund By, kan der stilles vilkår hertil.
2. At ny luftrensningsteknik benyttes i hele anlægget, og ikke i dele deraf.
Ad. Ammoniakfordampningen bliver omkring 30 pct. større end nuværende, og dette mener vi ikke vil give anledning til øget algevækst på bygninger i området. Der er ikke ammoniak-følsomme naturtyper inden for 1 kilometer fra stalden. Der er derfor ingen argument for at stille yderligere krav til rensning af ammoniak.
3. At spredning af gylle begrænses til områder langt væk fra Lund By.
Ad. Landbrug har krav på at kunne anvende kunstgødning og husdyrgødning på deres marker. Denne ret kan vi ikke begrænse. Anvendelsen af husdyrgødning skal dog opfylde reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, herunder at udbringningen ikke må give anledning til unødige gener.
4. At den påtænkte beplantning bliver gennemført som del af projektet.
Ad. Er indføjjet som vilkår.
5. At anlægget aldrig truer eller ødelægger byens miljø og ikke udvides yderligere.
Ad. Der er sat vilkår om, at hvis der opstår væsentlige lugtgener fra staldene, skal der gennemføres et projekt til at afhjælpe generne. Yderligere udvidelse af anlægget i fremtiden kræver en ny miljøgodkendelse, hvor der bliver stillet krav om at projektet ikke får negative virkninger over for naboer, miljø og natur.

Flere bemærkninger fra Lund Bylaug:

6. Området langs stranden ved Højstrup Feriekoloni er i regionplan for Storstrøms Amt udlagt som 'regionalt naturbeskyttelsesområde', hvor der skal tages særlige hensyn til naturværdier. Lund Bylaug er betænkelige ved, at der skal spredes gylle i området.
Ad. Der skal ikke spredes gylle i § 3-strandene ved Højstrup. Stevns Kommune vurderer, at den ansøgte svineproduktion på Stendyssegaard ikke får betydning for strandene, da engene ikke er kvælstoffølsom naturtype, og da de desuden ligger mere end 1 kilometer fra Stendyssegaard.
7. Bylauget kan ikke acceptere større transport gennem første del af Lund Gade. De mener, Stendyssegaard kan bekoste en vej over egne marker mod Lyderslev, hvor transporten ikke vil genere byen.
Ad. Kørsel gennem Lund By med lastbiler til og fra Stendyssegaard bliver stort set det samme som for øjeblikket, nemlig omkring 5-6 lastbiler om ugen. Denne trafik har hidtil foregået uden gener for beboerne i Lund By. Kommunen mener ikke, vi på dette grundlag kan kræve, at lastbiler med

foder, grise og fyringsolie skal køre uden om vejene ved Lund By for på den måde helt at friholde beboerne for gener fra trafikken.

8. Bylauget mener, der skal gøres mere ud af at mindske lugt og ammoniak fra staldene. Der findes i dag alternative anlæg til gyllebehandling, hvor lugten kan reduceres med op til 70 pct. og ammoniakfordampningen med op til 80 pct.

Ad. Alene det forhold, at der findes en teknik, der kan rense bedre for lugt og ammoniak, berettiger ikke at kommunen stiller krav om at teknikken anvendes til at give bedre rensning, end loven kræver.

Kerstin Gardner har følgende betænkeligheder:

1. "Kedeligt hvis man ikke kan hænge vasketøj til tørre eller i det hele taget opholde sig udendørs på grund af stank af griselugt".
Ad. Der er sat vilkår om, at hvis der opstår væsentlige lugtgener fra staldene, skal der gennemføres et projekt til at afhjælpe generne.
2. "Kedeligt at man hver dag når man er ude med hunden skal gå forbi de døde grise, som ligger skjult nede ved vejen".
Ad. Der er sat vilkår om, at døde dyr skal opbevares, så de ikke er til gene for omgivelserne (og forbipasserende), og så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Kerstin Gardner har den 23. april sendt yderligere kommentarer:

3. Kerstin Gardner gør opmærksom på støjgener, lugtgener (umuligt at hænge vasketøj ude), nedsat husværdi, mere tung transport, belastning af miljøet ved udledning af gylle på markerne, ødelæggelse af tage osv. Højstrupvej har indtil nu været en margueritevej – vil den blive ved med at være det?
Ad. Godkendelsen indeholder vilkår til at sikre, at svineproduktionen på Stendyssegaard fremover kan drives uden væsentlige gener for naboer og uden væsentlig påvirkning af grundvand, vandmiljø og natur. Også anvendelsen af husdyrgødning på markerne skal overholde krav, som forebygger forurening og sikrer imod unødige gener i forbindelse med udbringningen. Markerne langs Højstrupvej er landbrugsjord, hvor der anvendes husdyrgødning. Der sker ingen ændring i dette forhold. Der er derfor ingen grund til at antage, at Højstrupvej ikke fremover kan være margueritevej.

Danmarks Naturfredningsforening har følgende bemærkninger:

1. Redegørelsen for BAT er efter DN's mening ikke tilstrækkelig fyldestgørende.
Ad. Redegørelsen er blevet strammet op med BAT-byggeblade for de forskellige stalde og staldafsnit.
2. Der bør være tidsfrist for hvornår den eksisterende stald skal renoveres, hvorved der bliver indført BAT.
Ad. Der er en generel frist på 2 år til at udnytte godkendelsen, hvilket omfatter BAT for gulvsystemerne i dele af poltestierne og de nye farestier. Der stilles ikke krav om renovering af hele stalden, men det er planen, at den skal renoveres inden for de næste 10-15 år, når anlægget er udtjent.
3. Der savnes en redegørelse for, hvorfor der ikke stilles krav til fodringsteknologien, for eksempel brug af fytase.
Ad. Husdyrgødningen anvendes ikke på fosforfølsomme arealer. Derfor stilles ikke krav om fodringsteknik til at nedbringe gødningens indhold af fosfor.
4. DN mener ikke, det er relevant at nævne teltoverdækning af gylletanke som BAT, idet det er et lovkrav.

Ad. Stevns Kommune fastholder teltoverdækning som værende BAT. Ammoniakfordampningen bliver cirka det halve af hvad den ville være uden overdækning, men med lovligt flydelag og føring af logbog.

5. DN finder det besynderligt, at der under BAT-redegørelsen er nævnt tiltag, som "påtænkes anvendt" uden at der er garanti for, at tiltagene faktisk vil blive anvendt.

Ad. Der er tale om tiltag, som ansøger overvejer at indføre, men som der ikke er krav om.

6. DN opfordrer Stevns Kommune til at stille krav til anlæggets udformning i forhold til landskabelige hensyn.

Ad. På foranledning af DN har vi nu indført vilkår 26 om at de nye stalde skal opføres i samme stil som den eksisterende stald, således at byggeriet kan fremtræde ensartet og harmonisk i landskabet.

7. DN mener, der bør stilles krav om at staldanlæggene fjernes helt, når de ikke længere bruges til produktion.

Ad. Dette er normalt kun et krav, der stilles til byggeri uden tilknytning til ejendommens eksisterende anlæg.